

Handläggare
Annika Rosbring
Telefon: 08-50835480
Elin Björkman
Telefon: 08-50848002

Till
Arbetsmarknadsnämnden,
den 26 november 2019

Ärende 7

Rapport gällande arbetsmarknadsförvaltningens arbetssätt för samverkan med civilsamhället

Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att godkänna förvaltningens rapport.
2. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att finna angivet budgetuppdrag slutrapporterat.

Karina Uddén
arbetsmarknadsdirektör

Karin Eriksson Bech
utvecklingschef

Sammanfattning

Civilsamhället och dess organisationer tillmäts i Sverige ett stort värde för ett levande demokratiskt samhälle som möter medborgares behov och fångar upp engagemang. Samverkan mellan det offentliga och civilsamhället lyfts också fram som betydelsefullt både på nationell och på lokal nivå.

I Stockholms stads budget för 2019 har arbetsmarknadsnämnden följande uppdrag:

”Vidareutveckla och bredda samverkan med aktörer i privat och ideell sektor i syfte att främja integration, utvecklade sociala nätverk, fler vägar till jobb och social innovation.”

Samt

”...undersöka förutsättningarna för att utveckla samhällsorienteringen med hjälp av ideellt-offentligt partnerskap”

Mot bakgrund av båda dessa uppdrag har arbetsmarknadsförvaltningen under året genomfört en utredning för att tydliggöra ramarna för nämndens samverkan med civilsamhället.

Utredningen konstaterar att samverkan med civilsamhället kan ske genom formell samverkan vilket även inkluderar ekonomisk ersättning genom föreningsbidrag, upphandling eller idéburet

offentligt partnerskap (IOP). Samverkan kan även ske i annan form, med extern finansiering eller i informell form utan ekonomisk ersättning. Gemensamt för all typ av samverkan är dock att den måste rymmas inom den kommunala kompetensen, samt uppfyller de demokrativillkor som innebär att samverkan inte ska inledas med organisationer som bryter mot principen om alla människors lika värde eller motarbetar det demokratiska styrelseskicket.

Utredningen har även identifierat områden inom nämndens uppdrag där samverkan med civilsamhället kan vara av värde, såsom kopplat till feriejobb, uppsökande arbete och aktiviteter för unga.

Utredningen ger förslag att inrätta en beredningsgrupp för samverkan med civilsamhället inom arbetsmarknadsförvaltningen. En sådan beredningsgrupp skulle ha samlad kunskap om olika regelverk, möjlighet att följa upp samverkan och kvalitetssäkra samverkan med civilsamhället oavsett om samverkan sker genom upphandling, IOP eller i andra former.

Utredningen har sett över möjlighet att utveckla Samhällsorienteringen (SO) genom IOP, och konstaterar att det finns en marknad för aktörer som erbjuder kurser inom SO. Tjänsten upphandlas vilket innebär att det inte är en verksamhet som är lämplig för IOP enligt gällande riktlinjer. Utredningen konstaterar vidare att det finns möjligheter att utveckla SO genom studiebesök och utåtriktad information för att nå ut till fler deltagare genom samverkan med civilsamhället, exempelvis genom IOP, om detta ryms inom ram för budget.

Bakgrund

Civilsamhället och dess organisationer tillmäts i Sverige ett stort värde för ett levande, demokratiskt samhälle som möter medborgares behov och fångar upp engagemang. Samverkan mellan det offentliga och civilsamhället lyfts också fram som betydelsefullt både på nationell och på lokal nivå.

Det finns flera möjligheter för offentlig sektor att stödja och samarbeta med det civilsamhället. På nationell nivå har myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (MUCF) ett uppdrag att stödja samverkan med civilsamhället och har också definierat de formaliserade samverkansformer mellan det offentliga och civilsamhället som finns genom bidragsgivning, IOP (idéburet-offentligt partnerskap) samt genom upphandling. Därutöver finns olika former av samverkan som inte regleras då de inte inbegriper

ekonomisk ersättning. Det kan innefatta partnerskap för att uppnå ett visst syfte, informationsutbyte, kompetensutveckling med mera.

Förutsättningar för bidragsgivning till civilsamhället har nyligen utretts på nationell nivå och vid arbetsmarknadsnämndens sammanträde i september 2019 behandlades en remiss av Betänkandet SOU 2019:35 Demokrativillkor för bidrag till civilsamhället.

Syftet med att ha demokrativillkor är att säkerställa att allmänna medel går till verksamheter som är förenliga med samhällets grundläggande värderingar såsom de formuleras i regeringsformen och i de internationella konventionerna om mänskliga rättigheter.

Samarbete genom IOP ska alltid följa de av staden antagna Riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (Dnr 171-84/2017).

Samverkan med civilsamhället nämns även som ett av flera arbetssätt i flera av stadens planer och styrdokument som t ex i handlingsplanen mot våldsbejakande extremism och som en del av arbetet med unga utanför.

I Stockholms stads budget för 2019 fick arbetsmarknadsnämnden följande uppdrag:

”Vidareutveckla och bredda samverkan med aktörer i privat och ideell sektor i syfte att främja integration, utvecklade sociala nätverk, fler vägar till jobb och social innovation.”

Samt

”...undersöka förutsättningarna för att utveckla samhällsorienteringen med hjälp av ideellt-offentligt partnerskap”

Även i budgetförslaget för 2020 som presenterades den 9 oktober 2019 omnämns samverkan med civilsamhället:

”Ideella föreningar gör stora och viktiga insatser. Därför ska staden utveckla och stärka samarbetet med civilsamhället och skapa goda förutsättningar för idéburna organisationer som driver verksamhet för stockholmare.”

Arbetsmarknadsnämnden har även i uppdrag i Stockholms stads budget för år 2020 att: *”vidareutveckla och bredda samverkan med aktörer i privat och ideell sektor i syfte att främja integration, sociala nätverk och fler vägar till jobb”.*

Arbetsmarknadsnämnden har idag ett aktivt samarbete med det civila samhället. Arbetsmarknadsnämnden tillhör inte de nämnder i

staden som har i uppdrag att fördela föreningsbidrag. Nämnden har däremot formaliserad samverkan genom IOP och genom upphandling samt ett antal samarbeten där ersättning inte utgår. Genom den så kallade VIDA-modellen har nämnden samarbete med ett hundratal föreningar som erbjuder aktiviteter för nyanlända. Genom den integrationspakt som nämnden lanserade under hösten 2019 skapas förutsättningar för samverkan i olika former med civilsamhället genom bland annat mentorskap.

Ärendet

För att samverkan med civilsamhället ska ske likvärdigt, korrekt och med kvalitet har arbetsmarknadsförvaltningen under 2019 initierat en utredning. Syftet med utredningen har varit att ta fram ett underlag för inriktning för arbetsmarknadsnämndens fortsatta samverkan med civilsamhället. Utredningen har även sett över möjlig struktur på förvaltningen för att initiera, ha samlad kunskap om, samt följa upp samverkan. Utredningen har även haft ett framåtblickande syfte och redogör för vilka frågor som kan vara relevanta för arbetsmarknadsnämnden att samverka med civilsamhället kring.

Utredningen har även genomlyst det uppdrag i budget för 2019 som avser möjlighet att utveckla Samhällsorienteringen genom IOP.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom utvecklings- och utredningsstaben, i samverkan med ekonomistaben vid arbetsmarknadsförvaltningen.

Arbetsmarknadsförvaltningens synpunkter och förslag

Utredningen har tagit fram förslag till hur arbetsmarknadsnämnden ska samverka med civilsamhället genom att:

- Ge förslag på nämndens inriktning för samverkan med civilsamhället
- Ge förslag på struktur för initiering, beredning kunskap och uppföljning inom förvaltningen

Utredningen har därutöver utrett frågan om att utveckla samhällsorienteringen genom IOP.

Inriktning för samverkan

I de fall arbetsmarknadsnämnden vill samverka med civilsamhället och väljer att utforma samverkan genom upphandling, är det av vikt att arbetsmarknadsförvaltningen utformar avtal och avtalsuppföljning på ett sådant sätt att det är underlättat för civilsamhällesorganisationen då dessa inte har strukturer och

förutsättningar för samverkan genom upphandling som andra aktörer på marknaden.

Samverkan med civilsamhälle genom IOP ska alltid följa Stockholms stads riktlinjer för IOP. Samarbeten bör föregås av en förstudie för att säkerställa behov, utformning av verksamhet samt gemensamma mål. Vid ingånget avtal ska en årlig uppföljning ske.

Övrig samverkan med civilsamhället kan ske genom VIDA-modellen, samråd, eller genom informell samverkan så som informationsutbyte och tillfälligt samarbete utan ersättning.

Formerna är olika, liksom verksamheter och syfte, gemensamt för all typ av samverkan är dock att den måste rymmas inom den kommunala kompetensen, nämndens uppdrag samt uppfyller de demokrativillkor som beskrivs.

När en organisation eller någon av dess företrädare, inom ramen för verksamheten utövar eller främjar våld, tvång eller hot; på annat otillbörligt sätt kränker den enskildes grundläggande fri- och rättigheter, diskriminerar eller på annat sätt bryter mot principen om alla människors lika värde, eller motarbetar det demokratiska styrelseskicket ska samverkan inte ske.

Struktur för samverkan

Utredningen föreslår att arbetsmarknadsförvaltningen stärker sin struktur för samverkan med civilsamhället genom att inom förvaltningen inrätta en beredningsgrupp för hantering av initiativ till formaliserad samverkan med civilsamhället som innefattar ekonomisk ersättning. Genom en tydlig och förankrad rutin kring arbete med samverkan ges möjlighet till kvalitetssäkring, effektivisering och samlad kunskap om gällande regelverk. Genom samlad information kan även samverkan strukturerat följas upp.

Utveckla samhällsorienteringen genom IOP

Arbetsmarknadsförvaltningen har fått i uppdrag att se över förutsättningarna för att utveckla Samhällsorienteringen (SO) genom IOP.

Här konstaterar utredningen att det finns en marknad för aktörer som erbjuder kurser inom SO, genom att tjänsten upphandlats sedan flera år och därmed inte är lämpligt att utveckla genom IOP.

Utredningen ser att samarbete genom IOP enligt gällande riktlinjer eller annan form för samverkan, gällande studiebesök eller information från föreningar skulle kunna vara ett möjligt

utvecklingsområde. Kursen innehåller tre studiebesök eller externa besök vilket medför ett visst mått av kontinuitet och skulle kunna utvecklas genom mer formell samverkan med civilsamhället.

Ytterligare ett möjligt utvecklingsområde är uppsökande verksamhet för att nå deltagare till SO från utökad målgrupp dvs vissa anhöriginvandrare. Det skulle till exempel vara möjligt med samverkan med föreningar som besitter språkkompetens och brett kontaktnät att informera om möjlighet att delta i SO.

Utredningen konstaterar således att det finns möjligheter att utveckla SO genom studiebesök och utåtriktad information genom samverkan med civilsamhället, till exempel genom IOP, om detta ryms inom ram för budget. Detta kan dock i första hand enbart gälla för stadens egen del. Övriga kommuner, som är en del av den regiongemensamma samhällsorienteringen, måste själva ta ställning till om och hur man vill initiera aktiviteter för till exempel uppsökande verksamhet för att nå fler i behov av samhällsorientering.

Jämställdhetsanalys

Utredarna har tagit ställning till om en jämställdhetsanalys av olika former för samverkan med civilsamhället ska göras, dvs om det finns skäl att anta att olika samverkansformer kommer ge olika utfall relaterat till kön, samt även kan ge olika utfall relaterat till andra egenskaper som kan verka diskriminerande. Arbetsmarknadsförvaltningen bedömer att samverkansformerna i sig är neutrala i detta hänseende.

Bilagor

1. Riktlinjer för samverkan med civilsamhället
2. Stockholms stads riktlinjer för idéburet offentligt partnerskap (IOP)